ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 16ης Ιουλίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Σήματα — Οδηγία 89/104/ΕΟΚ — Άρθρο 5 — Προϊόντα φέροντα σήμα τα οποία ετέθησαν σε ελεύθερη κυκλοφορία και υπήχθησαν σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων καταναλώσεως χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος — Δικαίωμα του εν λόγω δικαιούχου να αντιταχθεί στην ως άνω υπαγωγή — Έννοια της "χρήσεως στις συναλλαγές"»

Στην υπόθεση C-379/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Gerechtshof Den Haag (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 22ας Ιουλίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Αυγούστου 2014, στο πλαίσιο των δικών

TOP Logistics BV,

Van Caem International BV

κατά

Bacardi & Company Ltd,

Bacardi International Ltd,

και

Bacardi & Company Ltd,

Bacardi International Ltd

κατά

TOP Logistics BV,

Van Caem International BV,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η TOP Logistics BV, εκπροσωπούμενη από τους G. van der Wal και M. Τσουτσάνη, advocaten,

— η Van Caem International BV, εκπροσωπούμενη από τον J. Hofhuis, advocaat,

— οι Bacardi & Company Ltd και Bacardi International Ltd, εκπροσωπούμενες από τους N. W. Mulder, R. E. van Schaik και A. M. E. Voerman, advocaten,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas και F. Gloaguen,

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Inez Fernandes, M. Rebelo και N. Vitorino,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους F. Wilman και F. W. Bulst, καθώς και από την L. Grønfeldt,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5 της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο δύο ενδίκων διαφορών μεταξύ, αφενός, των TOP Logistics BV (στο εξής: TOP Logistics) και Van Caem International BV (στο εξής: Van Caem) και των Bacardi & Company Ltd και Bacardi International Ltd (στο εξής, από κοινού: Bacardi), καθώς και αφετέρου, της Bacardi και των TOP Logistics και Van Caem με αντικείμενο προϊόντα προέλευσης Bacardi τα οποία εισήχθησαν, χωρίς τη συγκατάθεση της τελευταίας, στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) και υπήχθησαν σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης.

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία 89/104

3 Το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 3, της οδηγίας 89/104 όριζε:

«1. Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) σημείο ταυτόσημο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί,

β) σημείο για το οποίο, λόγω της ταυτότητας ή της ομοιότητάς του με το σήμα και της ταυτότητας ή της ομοιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από το σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού, συμπεριλαμβανομένου και του κινδύνου συσχέτισης του σημείου με το σήμα.

[...]

3. Μπορεί, ιδίως, να απαγορεύεται, αν πληρούνται οι όροι των παραγράφων 1 και 2:

[…]·

β) η προσφορά των προϊόντων ή η εμπορία ή η κατοχή τους προς εμπορία ή η προσφορά ή παροχή υπηρεσιών υπό το σημείο·

γ) η εισαγωγή ή η εξαγωγή των προϊόντων υπό το σημείο·

[…]».

4 Η οδηγία 89/104 καταργήθηκε με την οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ L 299, σ. 25), που τέθηκε σε ισχύ στις 28 Νοεμβρίου 2008. Εντούτοις, οι διαφορές της κύριας δίκης εξακολουθούν να διέπονται, δεδομένης της ημερομηνίας των πραγματικών περιστατικών, από την οδηγία 89/104.

Η οδηγία 92/12/ΕΟΚ

5 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΕ L 76, σ. 1):

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται, σε κοινοτικό επίπεδο, στα ακόλουθα προϊόντα [...]:

— […],

— το οινόπνευμα και τα αλκοολούχα ποτά,

— […]».

6 Το άρθρο 4, στοιχεία β′ και γ′, της οδηγίας 92/12 όριζε τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

β) *φορολογική αποθήκη*: κάθε τόπος όπου παράγονται, μεταποιούνται, κατέχονται, παραλαμβάνονται ή αποστέλλονται από τον εγκεκριμένο αποθηκευτή κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, υπό αναστολή της επιβολής των ειδικών φόρων κατανάλωσης, εμπορεύματα που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης υπό ορισμένους όρους που καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους όπου βρίσκεται η εν λόγω αποθήκη·

γ) *καθεστώς αναστολής*: φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στην παραγωγή, μεταποίηση, κατοχή και κυκλοφορία των προϊόντων που τελούν υπό αναστολή της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης·

[...]».

7 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/12 όριζε τα εξής:

«Τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης κατά την παραγωγή τους στο έδαφος της Κοινότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, ή κατά την εισαγωγή τους στο έδαφος αυτό.

Ως "εισαγωγή προϊόντος υποκειμένου σε ειδικό φόρο κατανάλωσης" νοείται: η είσοδος του προϊόντος αυτού στο εσωτερικό της Κοινότητας [...]

Εάν όμως το προϊόν έχει τεθεί υπό κοινοτικό τελωνειακό καθεστώς κατά την είσοδό του στο εσωτερικό της Κοινότητας, η εισαγωγή του λογίζεται ότι γίνεται τη στιγμή που εξέρχεται από αυτό το καθεστώς.»

8 Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/12 όριζε τα εξής:

«Ο ειδικός φόρος καταναλώσεως καθίσταται απαιτητός κατά τη θέση των προϊόντων σε ανάλωση [...]

Θεωρείται ως θέση σε ανάλωση προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης:

α) κάθε έξοδος, ακόμη και αντικανονική, από καθεστώς αναστολής·

β) κάθε κατασκευή, έστω και αντικανονική, τέτοιων προϊόντων εκτός καθεστώτος αναστολής·

γ) κάθε εισαγωγή, ακόμη και αντικανονική, τέτοιων προϊόντων, εφόσον δεν τίθενται υπό καθεστώς αναστολής.»

9 Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 2, της οδηγίας 92/12:

«Η παραγωγή, η μεταποίηση και η κατοχή προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, εφόσον ο φόρος αυτός δεν έχει καταβληθεί, πραγματοποιούνται μέσα σε φορολογικές αποθήκες.»

10 Η οδηγία 92/12 καταργήθηκε, από 1ης Απριλίου 2010, με την οδηγία 2008/118/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το γενικό καθεστώς των ειδικών φόρων κατανάλωσης και για την κατάργηση της οδηγίας 92/12 (ΕΕ 2009, L 9, σ. 12). Εντούτοις, οι διαφορές της κύριας δίκης εξακολουθούν να διέπονται, δεδομένης της ημερομηνίας των πραγματικών περιστατικών, από την οδηγία 92/12.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92

11 Το άρθρο 91, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 955/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 1999 (ΕΕ L 119, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας), όριζε τα ακόλουθα:

«Το καθεστώς της εξωτερικής διαμετακόμισης επιτρέπει την κυκλοφορία μεταξύ δύο σημείων του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας:

α) μη κοινοτικών εμπορευμάτων, χωρίς τα εμπορεύματα αυτά να υπόκεινται σε εισαγωγικούς δασμούς ή άλλες επιβαρύνσεις ούτε σε μέτρα εμπορικής πολιτικής·

[…]».

12 Το άρθρο 92 του ίδιου κώδικα όριζε τα εξής:

«1. Το καθεστώς εξωτερικής διαμετακόμισης λήγει και οι υποχρεώσεις του δικαιούχου του καθεστώτος εκπληρώνονται όταν τα εμπορεύματα που υπάγονται στο καθεστώς αυτό και τα απαιτούμενα έγγραφα προσκομισθούν στο τελωνείο προορισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω καθεστώτος.

2. Οι τελωνειακές αρχές εκκαθαρίζουν το καθεστώς εξωτερικής διαμετακόμισης όταν είναι σε θέση να ορίσουν, με βάση τη σύγκριση των στοιχείων που διατίθενται στο τελωνείο αναχώρησης και των στοιχείων που διατίθενται στο τελωνείο προορισμού, ότι το καθεστώς έχει λήξει σύμφωνα με τον ορθό τρόπο.»

13 Το άρθρο 98, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προέβλεπε τα εξής:

«Το καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης επιτρέπει να αποθηκεύονται σε αποθήκη τελωνειακής αποταμίευσης:

α) μη κοινοτικά εμπορεύματα, χωρίς να επιβάλλονται στα εμπορεύματα αυτά εισαγωγικοί δασμοί και μέτρα εμπορικής πολιτικής,

[…]».

14 Ο τελωνειακός κώδικας καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 450/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τη θέσπιση του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 145, σ. 1). Εντούτοις, δεδομένης της ημερομηνίας των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, τα μνημονευόμενα στη σκέψη 19 της παρούσας αποφάσεως εμπορεύματα διέπονταν από τον τελωνειακό κώδικα.

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Η TOP Logistics, πρώην «Mevi Internationaal Expeditiebedrijf BV» (στο εξής: Mevi), είναι επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην αποθήκευση και στη μεταφόρτωση εμπορευμάτων. Διαθέτει άδεια διαχειρίσεως αποθήκης τελωνειακής αποταμιεύσεως και φορολογικής αποθήκης.

16 Η Van Caem είναι επιχείρηση που δραστηριοποιείται στο διεθνές εμπόριο προϊόντων που φέρουν εμπορικό σήμα.

17 Η Bacardi παρασκευάζει και εμπορεύεται αλκοολούχα ποτά. Είναι δικαιούχος διαφόρων σημάτων για τα προϊόντα αυτά.

18 Κατά το έτος 2006, κατόπιν αιτήματος της Van Caem, διάφορες παρτίδες προϊόντων της Bacardi, οι οποίες μεταφέρθηκαν στις Κάτω Χώρες από κράτος μέλος, αποθηκεύθηκαν στις εγκαταστάσεις της Mevi στο λιμάνι του Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες).

19 Τα εμπορεύματα αυτά ετέθησαν υπό καθεστώς αναστολής εξωτερικής διαμετακομίσεως ή τελωνειακής αποταμιεύσεως, τέτοια δε εμπορεύματα ονομάζονται «εμπορεύματα Τ1».

20 Ορισμένα εκ των προμνησθέντων εμπορευμάτων ετέθησαν, ακολούθως, σε ελεύθερη κυκλοφορία και υπήχθησαν σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων καταναλώσεως. Τα εμπορεύματα αυτά έπαυσαν, επομένως, να τελούν υπό τα τελωνειακά καθεστώτα αναστολής, τα οποία ρυθμίζονται στα άρθρα 91, 92 και 98 του τελωνειακού κώδικα, και ετέθησαν υπό καθεστώς φορολογικής αποθήκης.

21 Μη έχοντας δώσει τη συγκατάθεσή της για την εισαγωγή των επίμαχων εμπορευμάτων στον ΕΟΧ και έχοντας, επίσης, πληροφορηθεί την αφαίρεση των κωδικών προϊόντων από τις φιάλες των οικείων παρτίδων, η Bacardi επέτυχε την κατάσχεσή τους και ζήτησε από το Rechtbank Rotterdam (πρωτοδικείο του Ρότερνταμ) τη λήψη διαφόρων μέτρων. Για τον σκοπό αυτό προέβαλε προσβολή των δικαιωμάτων της επί των καταχωρισμένων στη Μπενελούξ σημάτων της.

22 Με απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2008, το Rechtbank Rotterdam διαπίστωσε ότι η εισαγωγή στον ΕΟΧ των επίμαχων εμπορευμάτων συνιστούσε προσβολή των δικαιωμάτων της Bacardi επί των καταχωρισμένων στη Μπενελούξ σημάτων της και έλαβε ορισμένα από τα ζητηθέντα μέτρα.

23 Η TOP Logistics άσκησε έφεση ενώπιον του Gerechtshof Den Haag (εφετείο της Χάγης). Στο πλαίσιο της κατ' έφεση διαδικασίας, επετράπη στη Van Caem να παρέμβει.

24 Με παρεμπίπτουσα απόφαση της 30ής Οκτωβρίου 2012, το ανωτέρω δικαστήριο έκρινε ότι, ενόσω τα επίμαχα εμπορεύματα τελούν υπό το καθεστώς εμπορευμάτων Τ1, δεν συνέτρεχε προσβολή των δικαιωμάτων της Bacardi επί των καταχωρισμένων στη Μπενελούξ σημάτων της.

25 Ως προς το ζήτημα κατά πόσον συνέτρεχε προσβολή των προμνησθέντων δικαιωμάτων επί σημάτων αφ' ης στιγμής τα επίμαχα εμπορεύματα υπήχθησαν σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων καταναλώσεως, το προμνησθέν δικαστήριο ανακοίνωσε, στην παρεμπίπτουσα απόφασή του, την πρόθεσή του να υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

26 Στην απόφαση περί παραπομπής, το Gerechtshof Den Haag εκθέτει ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχύει ως προς τα εμπορεύματα Τ1, οι ενδεχομένως οφειλόμενοι εισαγωγικοί δασμοί καταβλήθηκαν για τα εμπορεύματα που τελούν υπό καθεστώς φορολογικής αποθήκης. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω εμπορεύματα εισήχθησαν κατά την έννοια της οδηγίας 92/12 και διατέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία. Κατέστησαν δηλαδή κοινοτικά εμπορεύματα.

27 Κατά το Gerechtshof Den Haag, οι ανωτέρω διαπιστώσεις δεν πρέπει, εντούτοις, να οδηγούν οπωσδήποτε στο συμπέρασμα ότι τα επίμαχα εμπορεύματα εισήχθησαν κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/104.

28 Επιπλέον, το Gerechtshof Den Haag διατηρεί αμφιβολίες ως προς το κατά πόσον, σε σχέση με τα εμπορεύματα που υπήχθησαν σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων καταναλώσεως, υφίσταται ενδεχομένως «χρήση» «στις συναλλαγές», κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104, και κίνδυνος προσβολής κάποιας εκ των λειτουργιών του σήματος κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου.

29 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Gerechtshof Den Haag αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«Τα ακόλουθα ερωτήματα αφορούν εμπορεύματα προερχόμενα από χώρα εκτός του ΕΟΧ τα οποία, αφότου εισήχθησαν στο έδαφος του ΕΟΧ (όχι από τον δικαιούχο του εμπορικού σήματος ούτε με τη συγκατάθεσή του), τέθηκαν υπό το τελωνειακό καθεστώς της εξωτερικής διαμετακομίσεως ή της τελωνειακής αποταμιεύσεως […] σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1) Όταν στη συνέχεια τέτοια εμπορεύματα, υπό συνθήκες όπως στην υπό κρίση υπόθεση, υπήχθησαν σε καθεστώς αναστολής της επιβολής των ειδικών φόρων καταναλώσεως, πρέπει να χαρακτηριστούν ως εισαχθέντα κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/104, οπότε πρόκειται για «χρήση (του σημείου) στις συναλλαγές», η οποία δύναται να απαγορευθεί από τον δικαιούχο του σήματος βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας;

2) Σε περίπτωση που το πρώτο ερώτημα χρήζει καταφατικής απαντήσεως, ισχύει τότε ότι, υπό συνθήκες όπως στην υπό κρίση υπόθεση, η απλώς και μόνο παρουσία σε ένα κράτος μέλος τέτοιων εμπορευμάτων (τα οποία υπήχθησαν σε καθεστώς αναστολής της επιβολής του ειδικών φόρων καταναλώσεως σε αυτό το κράτος μέλος) δεν θίγει ή δεν δύναται να θίξει τις λειτουργίες του σήματος, με αποτέλεσμα ο δικαιούχος του σήματος ο οποίος επικαλείται την εθνική νομοθεσία περί σημάτων σε αυτό το κράτος μέλος να μην μπορεί να αντιταχθεί στην παρουσία αυτή;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

30 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το άρθρο 5 της οδηγίας 89/104 έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος, καταχωρισμένου σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, μπορεί να αντιταχθεί στην υπαγωγή, εκ μέρους τρίτου, στο καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης των φερόντων το εν λόγω σήμα εμπορευμάτων, κατόπιν της εισαγωγής τους στον ΕΟΧ, χωρίς τη συγκατάθεση του ανωτέρω δικαιούχου, και τη θέση τους σε ελεύθερη κυκλοφορία.

31 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει, εκ προοιμίου, να υπομνησθεί ότι είναι ουσιώδες ο δικαιούχος εμπορικού σήματος, καταχωρισμένου σε ένα η περισσότερα κράτη μέλη, να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει την πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ προϊόντων που φέρουν το εν λόγω σήμα (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Zino Davidoff και Levi Strauss, C-414/99 έως C-416/99, EU:C:2001:617, σκέψη 33· Makro Zelfbedieningsgroothandel κ.λπ., C-324/08, EU:C:2009:633, σκέψη 32, καθώς και L'Oréal κ.λπ., C-324/09, EU:C:2011:474, σκέψη 60).

32 Για να διασφαλισθεί τούτο, το άρθρο 5 της οδηγίας 89/104 απονέμει στον δικαιούχο του σήματος αποκλειστικό δικαίωμα, το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα να απαγορεύει σε κάθε τρίτον, μεταξύ άλλων, την χωρίς τη συγκατάθεσή του εισαγωγή, προσφορά και διάθεση στο εμπόριο ή την κατοχή με σκοπό την εμπορία προϊόντων που φέρουν το σήμα του (αποφάσεις Zino Davidoff και Levi Strauss, C-414/99 έως C-416/99, EU:C:2001:617, σκέψη 40· Van Doren + Q, C-244/00, EU:C:2003:204, σκέψη 33, καθώς και Peak Holding, C-16/03, EU:C:2004:759, σκέψη 34).

33 Εν προκειμένω, τα επίμαχα στην κύρια δίκη εμπορεύματα παρήχθησαν εντός τρίτου κράτους. Εισήχθησαν στο τελωνειακό έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος και ετέθησαν υπό τελωνειακό καθεστώς αναστολής. Ακολούθως, διατέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία, γεγονός που σήμανε τη λήξη του προμνησθέντος τελωνειακού καθεστώτος και είχε ως αποτέλεσμα την καταβολή των εισαγωγικών δασμών, τούτο δε, χωρίς τη συγκατάθεση του ανωτέρω δικαιούχου.

34 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι τα επίμαχα στην κύρια δίκη εμπορεύματα δεν τελούν πλέον υπό τελωνειακό καθεστώς αναστολής. Κατά συνέπεια, η νομολογία κατά την οποία η θέση εμπορευμάτων που φέρουν σήμα σε τελωνειακό καθεστώς αναστολής, όπως είναι το καθεστώς της εξωτερικής διαμετακομίσεως των άρθρων 91 και 92 του τελωνειακού κώδικα, ή της τελωνειακής αποταμιεύσεως του άρθρου 98 του κώδικα αυτού, δεν είναι δυνατόν να συνιστά, αυτή καθαυτήν, προσβολή του αποκλειστικού δικαιώματος του δικαιούχου του σήματος (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Philips και Nokia, C-446/09 και C-495/09, EU:C:2011:796, σκέψεις 55 και 56 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) δεν εφαρμόζεται σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης.

35 Αντιθέτως, δεδομένου ότι καταβλήθηκαν εισαγωγικοί δασμοί για τα επίμαχα εμπορεύματα και δεδομένου ότι τα τελευταία διατέθηκαν στην ελεύθερη κυκλοφορία, τα εν λόγω εμπορεύματα αποτέλεσαν αντικείμενο εισαγωγής κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 89/104 (βλ., συναφώς, απόφαση Class International, C-405/03, EU:C:2005:616, σκέψεις 43 και 44, καθώς και διάταξη Canon, C-449/09, EU:C:2010:651, σκέψη 18).

36 Δεδομένου, εξάλλου, ότι εμπίπτουν σε μια από τις κατηγορίες προϊόντων του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/12, τα επίμαχα στην κύρια δίκη εμπορεύματα, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, κατέστησαν, επίσης, εμπορεύματα εισαχθέντα κατά την έννοια της ίδιας οδηγίας κατά τον χρόνο που ετέθησαν εκτός τελωνειακού καθεστώτος.

37 Οι αμφιβολίες που διατηρεί, εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο ως προς το ζήτημα κατά πόσον ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να αντιταχθεί στην υπαγωγή των εμπορευμάτων, τα οποία τέθηκαν σε ελεύθερη κυκλοφορία χωρίς τη συγκατάθεσή του, σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων καταναλώσεως συνδέονται, πρώτον, με το γεγονός ότι, δυνάμει των κανόνων της οδηγίας 92/12, κατά τη διάρκεια της φορολογικής αυτής αποθηκεύσεως δεν καταβάλλονται εισαγωγικοί δεσμοί και, κατά συνέπεια, τα οικεία εμπορεύματα δεν μπορούν ακόμα να διατεθούν προς κατανάλωση.

38 Όπως, όμως, παρατήρησαν η Bacardi και η Γαλλική Κυβέρνηση, από το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/104, όπως και από τη μνημονευθείσα στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, προκύπτει ότι ο δικαιούχος του σήματος ουδόλως οφείλει να αναμείνει τη διάθεση προς κατανάλωση των φερόντων το σήμα του εμπορευμάτων προκειμένου να ασκήσει το αποκλειστικό του δικαίωμα. Συγκεκριμένα, μπορεί, επίσης, να αντιταχθεί σε ορισμένες πράξεις που διενεργούνται, χωρίς τη συγκατάθεσή του, πριν τη διάθεση αυτή προς κατανάλωση. Μεταξύ των πράξεων αυτών περιλαμβάνονται, κυρίως, η εισαγωγή των οικείων εμπορευμάτων και η κατοχή τους προκειμένου να διατεθούν στο εμπόριο.

39 Από τη συνδυαστική ερμηνεία του ως άνω άρθρου 5, παράγραφος 3, και της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, διαπιστώνεται ότι οι πράξεις ενός οικονομικού φορέα όπως, εν προκειμένω, η Van Caem, οι οποίες συνίστανται στην εισαγωγή στην Ένωση προϊόντων χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος και στην υπαγωγή των εμπορευμάτων αυτών σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης, δηλαδή στην κατοχή τους σε φορολογική αποθήκη εν αναμονή της καταβολής των ειδικών φόρων κατανάλωσης και της διάθεσής τους προς κατανάλωση, πρέπει να χαρακτηριστούν ως «[χρήση] στις συναλλαγές [σημείου ταυτόσημου] με το σήμα για προϊόντα […] ταυτόσημ[α] με εκείν[α] για τ[α] οποί[α] το σήμα έχει καταχωριστεί», κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/104.

40 Πάντως, εισάγοντας και αποθηκεύοντας εμπορεύματα φέροντα σημείο ταυτόσημο προς το σήμα ενός τρίτου για προϊόντα ταυτόσημα προς εκείνα για τα οποία έχει καταχωριστεί το εν λόγω σήμα, ο οικονομικός αυτός φορέας δεν χρησιμοποιεί το εν λόγω σημείο αυτό σε συναλλαγές που πραγματοποιούνται με καταναλωτές. Εντούτοις, οι χρησιμοποιούμενοι στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 της οδηγίας 89/104 όροι «χρήση» και «στις συναλλαγές» δεν είναι δυνατόν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αφορούν αποκλειστικώς τις άμεσες σχέσεις μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή, διότι άλλως η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου θα καθίστατο άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας.

41 Όσον αφορά, αφενός, την έννοια της «χρήσεως», το Δικαστήριο έχει ήδη διευκρινίσει ότι υφίσταται χρήση πανομοιότυπου προς το σήμα σημείου, κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 89/104, οσάκις ο οικείος οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί το σημείο αυτό στο πλαίσιο της δικής του εμπορικής επικοινωνίας (απόφαση Google France και Google, C-236/08 έως C-238/08, EU:C:2010:159, σκέψη 56).

42 Τούτο συντρέχει, παραδείγματος χάρη, οσάκις οικονομικός φορέας εισάγει ή παραδίδει σε αποθηκευτή, ενόψει της διαθέσεώς τους στο εμπόριο, εμπορεύματα φέροντα σήμα του οποίου δεν είναι δικαιούχος. Σε διαφορετική περίπτωση, οι πράξεις εισαγωγής και κατοχής για τους σκοπούς της διαθέσεως στο εμπόριο, οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/104 και κατά κανόνα πραγματοποιούνται χωρίς άμεση σύμβαση με τους δυνητικούς καταναλωτές, δεν θα ήταν δυνατόν να χαρακτηριστούν ως «χρήση» κατά την έννοια του προμνησθέντος άρθρου και δεν θα ήταν επομένως δυνατόν να απαγορευθούν, ενώ ο νομοθέτης της Ένωσης ρητώς όρισε ότι είναι δυνατόν να απαγορεύονται.

43 Όσον αφορά, αφετέρου, την έκφραση «στις συναλλαγές», κατά πάγια νομολογία ένα πανομοιότυπο προς σήμα σημείο χρησιμοποιείται στις «συναλλαγές» εφόσον η χρήση του εντάσσεται στο πλαίσιο εμπορικής δραστηριότητας που επιδιώκει οικονομικά οφέλη, και όχι στον τομέα του ιδιωτικού βίου (αποφάσεις Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, σκέψη 40· Céline, C-17/06, EU:C:2007:497, σκέψη 17, καθώς και Google France και Google, C-236/08 έως C-238/08, EU:C:2010:159, σκέψη 50).

44 Τούτο συντρέχει προφανώς οσάκις, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, ένας οικονομικός φορέας δραστηριοποιούμενος στο παράλληλο εμπόριο προϊόντων που φέρουν σήμα εισάγει και αποθηκεύει τέτοια προϊόντα.

45 Όσον αφορά, αντιθέτως, έναν αποθηκευτή όπως, εν προκειμένω, την TOP Logistics, διαπιστώνεται ότι η εκ μέρους του παροχή υπηρεσιών αποθηκεύσεως των φερόντων σήμα τρίτου εμπορευμάτων δεν συνιστά χρήση του ταυτόσημου προς το σήμα αυτό σημείου για προϊόντα ή υπηρεσίες πανομοιότυπες ή ταυτόσημες με εκείνες για τις οποίες το εν λόγω σήμα έχει καταχωριστεί. Στο μέτρο που ο πάροχος αυτός επιτρέπει στον πελάτη του να προβαίνει σε τέτοια χρήση, ο ρόλος του δεν είναι δυνατόν να αξιολογείται βάσει των διατάξεων της οδηγίας 89/104, αλλά πρέπει, ενδεχομένως, να εξετάζεται υπό το πρίσμα άλλων κανόνων δικαίου (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Frisdranken Industrie Winters, C-119/10, EU:C:2011:837, σκέψεις 28 έως 35).

46 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με τον κίνδυνο προσβολής των λειτουργιών του σήματος τον οποίο μπορεί να δημιουργήσει πράξη συνιστάμενη στην υπαγωγή των φερόντων σήμα τρίτου εμπορευμάτων σε καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης. Μνημονεύει, στο πλαίσιο αυτό, τη νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία, στην περίπτωση την οποία ρυθμίζει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 89/104, η άσκηση του αποκλειστικού δικαιώματος που παρέχει το σήμα πρέπει να επιφυλάσσεται για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η χρήση του σημείου από τρίτον θίγει ή μπορεί να θίξει μία από τις λειτουργίες του σήματος, είτε πρόκειται για την ουσιώδη λειτουργία της ενδείξεως της προελεύσεως του προϊόντος ή της υπηρεσίας την οποία καλύπτει το εμπορικό σήμα ή μιας από τις λοιπές λειτουργίες του (αποφάσεις Google France και Google, C-236/08 έως C-238/08, EU:C:2010:159, σκέψη 79, καθώς και Interflora και Interflora British Unit, C-323/09, EU:C:2011:604, σκέψη 38).

47 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ουσιώδης λειτουργία της ενδείξεως της προελεύσεως επιτρέπει την εξατομίκευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας, που καλύπτονται από το εμπορικό σήμα, ως προερχόμενων από συγκεκριμένη επιχείρηση, δεδομένου ότι η επιχείρηση αυτή είναι εκείνη υπό τον έλεγχο της οποίας διατίθεται στο εμπόριο το προϊόν ή η υπηρεσία (απόφαση Backaldrin Österreich The Kornspitz Company, C-409/12, EU:C:2014:130, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

48 Όπως παρατήρησαν η Bacardi και η Γαλλική Κυβέρνηση, κάθε πράξη τρίτου που εμποδίζει τον δικαιούχο σήματος καταχωρισμένου σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη να ασκεί το αναγνωρισμένο με τη μνημονευθείσα στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως νομολογίας δικαίωμά του να ελέγχει την πρώτη διάθεση στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ προϊόντων φερόντων το εν λόγω σήμα θίγει εκ της φύσεως της την προμνησθείσα ουσιώδη λειτουργία του σήματος. Η εισαγωγή προϊόντων χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου του οικείου σήματος και η κατοχή τους σε φορολογική αποθήκη εν αναμονή της διαθέσεώς τους προς κατανάλωση εντός της Ένωσης, έχουν ως αποτέλεσμα να στερείται ο δικαιούχος του σήματος αυτού τη δυνατότητα να ελέγχει τον τρόπο της πρώτης διαθέσεως στο εμπόριο εντός του ΕΟΧ προϊόντων φερόντων το σήμα του. Τέτοιες πράξεις θίγουν, επομένως, τη λειτούργα του σήματος η οποία συνίσταται στον προσδιορισμό της επιχειρήσεως από την οποία προέρχονται τα προϊόντα και υπό τον έλεγχο της οποίας διοργανώθηκε η πρώτη διάθεση στο εμπόριο.

49 Η ανάλυση αυτή δεν αναιρείται από το γεγονός ότι τα εμπορεύματα που εισήχθησαν και ετέθησαν υπό καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης μπορούν, ακολούθως, να εξαχθούν σε τρίτο κράτος και, επομένως, να μην διατεθούν ποτέ προς κατανάλωση εντός κράτους

μέλους. Συναφώς, αρκεί να σημειωθεί ότι κάθε εμπόρευμα σε ελεύθερη κυκλοφορία δύναται να εξαχθεί. Το ενδεχόμενο αυτό δεν είναι δυνατόν να παρακωλύει την εφαρμογή των κανόνων περί σημάτων στα εμπορεύματα που εισάγονται στην Ένωση. Επιπλέον, η εξαγωγή αυτή καθαυτήν συνιστά, επίσης, πράξη που μνημονεύεται στο άρθρο 5, παράγραφος 3, της οδηγίας 89/104.

50 Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθεισών σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, της οδηγίας 89/104 έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος, καταχωρισμένου σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, μπορεί να αντιταχθεί στην υπαγωγή, εκ μέρους τρίτου, στο καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης των φερόντων το εν λόγω σήμα εμπορευμάτων, κατόπιν της εισαγωγής τους στον ΕΟΧ, χωρίς τη συγκατάθεση του ανωτέρω δικαιούχου, και τη διάθεσή τους σε ελεύθερη κυκλοφορία.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 5 της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, έχει την έννοια ότι ο δικαιούχος σήματος, καταχωρισμένου σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, μπορεί να αντιταχθεί στην υπαγωγή, εκ μέρους τρίτου, στο καθεστώς αναστολής της επιβολής ειδικών φόρων κατανάλωσης των φερόντων το εν λόγω σήμα εμπορευμάτων, κατόπιν της εισαγωγής τους στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, χωρίς τη συγκατάθεση του ανωτέρω δικαιούχου, και τη διάθεσή τους σε ελεύθερη κυκλοφορία.

(υπογραφές)